

Datum: 2025-08-14

Fi2025/01535

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

kopia: johan.westlund@regeringskansliet.se

Sammanfattning av remissyttrandet

Haypp tillstyrker förslaget om högre och harmoniserade minimiskattesatser inom unionen för cigaretter, cigariller, cigarrer och röktnobak.

Rökning är mycket skadligt och punktbeskattning är en dokumenterat välfungerande metod för att minska efterfrågan och konsumtionen. I dagsläget är dock punktskatterna på rökning inom EU satta så lågt att 24 procent av EU:s befolkning fortfarande röker, varav knappt 17 procent röker dagligen. Under det senaste decenniet har andelen rökare i EU endast minskat med 2,4 procentenheter. Och i vissa medlemsstater har andelen rökare till och med ökat under samma period.

Med nuvarande minskningstakt kan EU inte förväntas bli rökfritt förrän tidigast 2070. Detta är 30 år senare än EU:s uppsatta mål om att färre än fem procent ska röka år 2040.

Jämfört med liknande länder utanför EU ligger de flesta av EU:s medlemsstater långt efter i kampen mot rökningen. I USA, Storbritannien, Norge, Kanada, Australien och Nya Zeeland har priset cigaretter ökat kraftigt och är i de flesta fall mångdubbelt så högt som inom EU. Konsekvensen är att andelen rökare minskat betydligt fortare i dessa länder jämfört med EU-genomsnittet under de senaste tio åren.

Det är således uppenbart att EU:s nuvarande regelverk är otillräckligt för att nå EU:s mål. Högre minimiskatter är därför en nödvändighet för att minska andelen rökare i den utsträckning som krävs.

Haypp tillstyrker förslaget om att samla konsumentvaror som innehåller nikotin under en gemensam lagstiftning.

Nikotinportioner, tuggtobak, e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter är betydligt mycket mindre skadliga än exempelvis rökning. Samtidigt fungerar produkterna som substitut till rökning och rökare använder exempelvis nikotinportioner för att sluta röka. Detta är ett starkt motiv till att differentiera skattesatserna på nikotinprodukter och att mindre skadliga produkter beskattas i betydligt lägre grad än mer skadliga produkter.

Den svenska tobakspolitiken har, genom att skatta snus lägre än cigaretter, länge och framgångsrikt använt sig av denna princip för att minska skadorna från rökning. Sverige har i dagsläget den i särklass lägsta andelen rökare jämfört med övriga EU-länder. Detta i synnerhet bland yngre generationer där ytterst få personer röker.

En gemensam lagstiftning i EU för samtliga nikotinprodukter kan underlätta för medlemsstaterna att ta till sig erfarenheterna från Sverige. Med en gemensam lagstiftning ger man medlemsstaterna en möjlighet att själva välja hur de vill bekämpa rökningen – genom en nikotinpreventiv politik med höga skatter på alla nikotinprodukter eller genom en rökningpreventiv politik med Sverige som förebild. Lagstiftningen måste dock tydliggöra betydelsen av skadeskillnader, skadeproportionell beskattning och en öppen marknad för nikotinprodukter som fungerar som alternativ till rökning.

Haypp avstyrker förslaget om harmoniserade minimiskattesatser för nikotinportioner, tuggtobak, e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter.

Av samtliga tobaks- och nikotinprodukter är de som förbränns även de i särklass mest skadliga. Uppskattningar visar att nikotin som tas oralt är mindre än fem procent så skadligt som att röka cigaretter. En given utgångspunkt för att beskatta nikotinprodukter är därför att skattesatsen tar hänsyn till produkternas relativa skadlighet.

EU:s förslag till harmonisering innebär istället att samtliga nikotinprodukter likställs ur ett ekonomiskt perspektiv och att de ekonomiska drivkrafterna att välja mindre skadliga alternativ nollställs. Den föreslagna skattemodellen motverkar därför sitt eget syfte att minska skadeverkningarna av att använda nikotinprodukter.

I dagsläget balanseras de svenska punktskatterna på nikotinprodukter för att det alltid ska finnas mer ekonomiskt fördelaktiga alternativ till cigaretter och rökning. EU:s förslag kommer därför förlama den nuvarande svenska och så framgångsrika tobakspolitiken. Risken finns att om förslaget genomförs så kommer rökningen i Sverige i stället att öka. Risken är som störst bland yngre och kvinnor. EU:s förslag att harmonisera minimiskattesatserna på mindre skadliga nikotinprodukter är därför skadligt och förhindrar länder som så vill att utnyttja differentierade skattesatser.

Det är dessutom onödigt med en harmonisering. Om alla medlemsländer följer principen att skatta utifrån skadlighet blir prisökningarna på dessa produkter begränsade. Små prisskillnader mellan medlemsländerna begränsar de ekonomiska drivkrafterna till gränshandel och smuggling till att vara från obefintliga till mycket låga. En harmonisering är därför inte nödvändig.

Genom att inte harmonisera minimiskattesatserna kan de länder som vill sätta höga och lika stora skattesatser på samtliga nikotinprodukter fortsatt göra så. Samtidigt bevaras friheten för medlemsländerna att sätta differentierade nikotinskatter om de så vill.

Yttrande

Haypp Group menar att eventuella punktskatter på nikotinprodukter i allt väsentligt bör reflektera de enskilda produkternas relativa hälsorisk.

Mot den bakgrunden har Haypp Group följande synpunkter:

A) Haypp Group tillstyrker Europeiska kommissionens förslag vad gäller högre harmoniserade skattesatser inom unionen för cigaretter, cigariller, cigarrer och röktoak.

Skälen till Haypp Groups ställningstagande är följande:

A.1 Rökning är mycket skadligt. Enligt Europeiska Kommissionen dör 700 000 rökare i förtid inom EU.¹ Hälften av alla rökare dör i sjukdomar som en följd av sin rökning.² Inhalationen av förbränd tobak som rök är den absolut främsta orsaken till rökningens allvarliga negativa hälsokonsekvenser, inte nikotinet.³

A.2 Punktbeskattning är ett dokumenterat välfungerande styrmedel för att minska efterfrågan och konsumtionen. Punktskatter för att minska hälsoskador från konsumtionen av hälsofarliga produkter används inom ett flertal områden. De är i de allra flesta fall det i särklass mest effektiva styrmedlet för att påverka konsumtionen och dess negativa effekter på folkhälsan.

Sambandet mellan punktskatter på cigaretter och andelen rökare i figur 1 är tydligt och visar att höga punktskatter är en effektiv metod för att minska andelen rökare. För att nå en andel dagligrökare under 10 procent är det dock nödvändigt att punktskatten är så pass hög att priset på cigaretter hamnar betydligt över 6 euro per 20 cigaretter.

A.3 Nuvarande minimiskatter är för lågt satta för att bekämpa rökningen inom EU. I de flesta av EU:s medlemsstater röker mer än var femte person. Endast i sex länder är andelen mindre än 20 procent och endast i Sverige är andelen rökare under 10 procent.⁴

I medlemsstaterna med de högsta andelarna rökare är punktskatterna även bland de lägsta i EU – under 3,5 euro per paket.⁵ Den låga beskattningen har medfört att priserna på cigaretter i några av länderna är så låga att andelen rökare till och med har ökat under det senaste decenniet.⁶

Genomsnittspriset på cigaretter i EU var 6 euro per paket. I 19 av EU:s medlemsländer var priset under 6 euro 2024.⁷ Detta är långt under genomsnittspriset i många andra jämförbara länder. Priset i USA var i genomsnitt 8,6 euro 2024, i Kanada 11,4 euro, i Norge 13,8 euro, i Storbritannien 18,6 euro och i Australien och Nya Zeeland 23,9 euro.⁸ EU ligger därför långt efter jämförbara länder i kampen mot rökningen.

I de flesta av medlemsländerna bidrar således inte punktskatterna till att varken minska rökningen eller förbättra folkhälsan i tillräcklig grad. Slutsatsen är att EU:s nuvarande harmoniserade minimiskatter lämnar ett för stort utrymme för de enskilda medlemsstater att sätta punktskatten för lågt.

¹ https://health.ec.europa.eu/tobacco/overview_sv.

² Jha, P. (2020). The hazards of smoking and the benefits of cessation: A critical summation of the epidemiological evidence in high-income countries, eLife.

³ Institute of Medicine (2001). Clearing the Smoke - Assessing the Science Base for Tobacco Harm Reduction. Washington, D.C., The National Academies Press.

⁴ https://data.europa.eu/data/datasets/s2995_99_3_sp539_eng?locale=en.

⁵ https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/#!/simple-search.

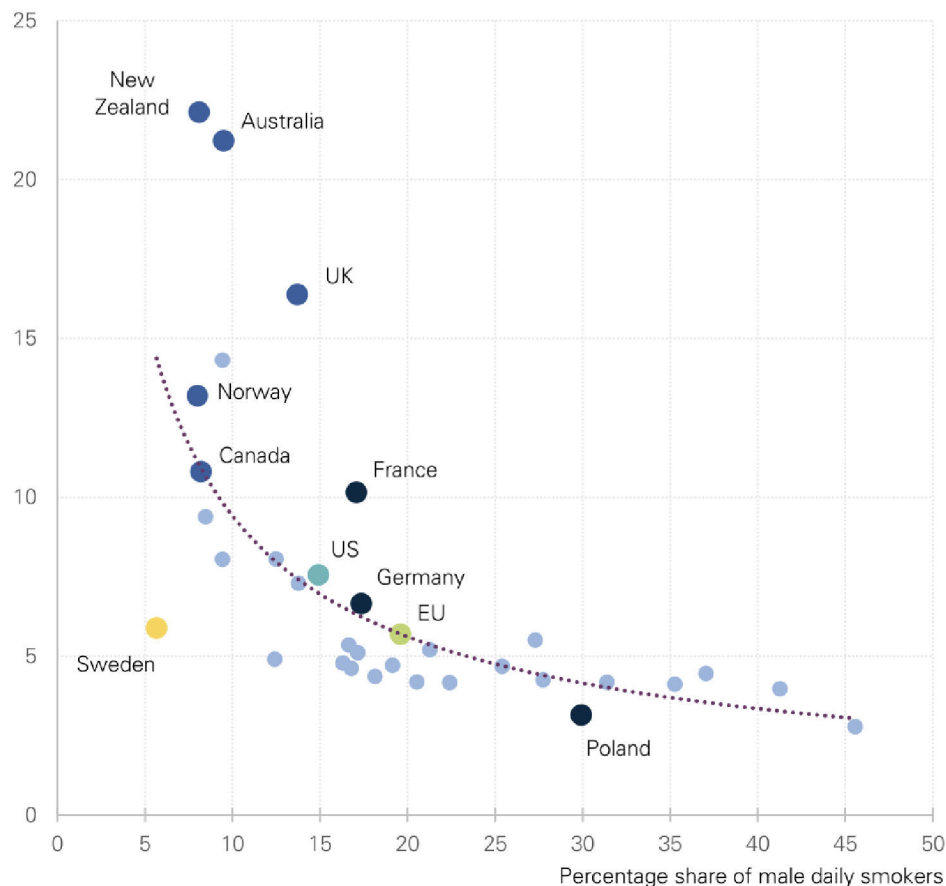
⁶ https://data.europa.eu/data/datasets/s2995_99_3_sp539_eng?locale=en.

⁷ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/excise-duties-alcohol-tobacco-energy/excise-duties-tobacco_en.

⁸ Sundén, D. (2025). Fighting smoking with alternative nicotine products.

Figur 1: Pris på cigaretter och andelen manliga dagligrökare i EU och utvalda länder 2023⁹

Price of pack of 20 cigarettes in euros at the 2023 price level

A.4 Med nuvarande regelverk kan EU inte nå målet om rökfrihet 2040. Enligt EU:s plan mot cancer ska andelen rökare inom EU vara mindre än fem procent 2040. I EU rökte 16,6 procent av befolkningen dagligen 2023.¹⁰ Sedan 2014 har andelen dagligrökare minskat med 0,24 procentenheter per år. Om denna minskningstakt antas gälla även framöver kan andelen rökare i EU förväntas bli mindre än fem procent som tidigast 2070.

Använder man istället måttet rökare, som även inkluderar rökare som inte röker dagligen, blir målet ännu svårare att nå. 24 procent av EU befolkningen rökte 2023. Detta är 3 procent lägre än 2014. Med en sådan minskningstakt kan EU inte förväntas bli rökfritt förrän långt efter 2100.

Det går även att uppskatta när de enskilda medlemsländerna kan förväntas bli rökfria baserat på ländernas minskningstakt de senaste tio åren och deras andel dagligrökare 2023. En sådan beräkning visar att de flesta EU-länder inte kan bli rökfria före 2040. Av 27 medlemsstater förväntas 19 länder missa EU-målet, varav 14 av länderna inte ens kan förväntas bli rökfria förrän långt efter 2045.¹¹

Detta visar tydligt att EU:s nuvarande regelverk är otillräckligt för att förmå länderna att använda punktskatter som ett medel för att minska rökningen i den utsträckning som krävs.

⁹ Sundén, D. (2025). Fighting smoking with alternative nicotine products.

¹⁰ https://data.europa.eu/data/datasets/s2995_99_3_sp539_eng?locale=en.

¹¹ Sundén, D. (2025). The race towards a smoke-free society.

A.5 Högre skatter på cigaretter är nödvändigt för att EU ska nå målet om rökfrihet 2040. EU måste agera för att medlemsstaterna ska kunna nå målet om ett rökfritt EU 2040 eftersom majoriteten av medlemsländerna uppenbarligen är oförmögna att hantera frågan på egen hand.

För att snabbt kunna minska rökningen och begränsa de negativa hälsoeffekterna är höjda skatter på cigaretter, cigarrer och röktabak den enklaste och mest effektiva åtgärden. Övriga styrmedel som rökförbud, informationskampanjer och marknadsföringsförbud har dokumenterat lägre effektivitet och kan endast bidra marginellt till att minska andelen rökare så snabbt som krävs.

A.6 Mot ovanstående bör minimiskatterna på cigaretter, cigariller, cigarrer och röktabak vara höga och harmoniserade inom EU.

B) Haypp Group tillstyrker Europeiska kommissionens förslag om att samla alla konsumentvaror som innehåller nikotin under en gemensam lagstiftning.

Skälen till Haypp Groups ställningstagande är följande:

B.1 Skatten på nikotinprodukter bör vara differentierad. Nikotinportioner, tuggtabak, e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter är betydligt mycket mindre skadliga än exempelvis rökning.¹² Samtidigt fungerar dessa produkter som substitut till rökning och rökare använder exempelvis nikotinportioner för att sluta röka.

Detta är ett starkt motiv till att differentiera skattesatserna på nikotinprodukter och att mindre skadliga produkter beskattas i betydligt lägre grad än mer skadliga produkter.

B.2 Den svenska tobakspolitiken har varit framgångsrik. Den svenska tobakspolitiken har länge använt sig av principen om differentiering för att minska skadorna från rökning. Detta genom att beskatta snus lägre än exempelvis cigaretter. Konsekvensen är att svenska män länge haft den lägsta andelen rökare inom EU och därmed även den lägsta andelen rökningssrelaterade dödsfall inom EU.¹³

Efterfrågan på det traditionella svenska snuset bland kvinnor har varit lägre än män. Den svenska tobakspolitiken har därför inte varit lika framgångsrik bland kvinnor. Introduktionen av nikotinportioner på marknaden för drygt tio år sedan ändrade detta förhållande. Andelen svenska kvinnor som röker har därför under det senaste decenniet mer än halverats. I synnerhet har rökningen bland unga kvinnor minskat kraftigt – från 10,9 procent 2015 till 2,3 procent 2024.¹⁴

Den svenska tobakspolitiken har inneburit att Sverige kan förväntas bli rökfritt under 2025.¹⁵

B.3 Samordning av politiken för samtliga nikotinprodukter är avgörande för att bekämpa rökningen. Sverige är exempel på hur rökningen framgångsrikt kan bekämpas. Framgångarna kan främst tilldelas relativt höga skatter på cigaretter i kombination med tillgång till alternativa produkter som snus och nikotinportioner. Endast till viss del har andra åtgärder bidragit, såsom rökförbud och marknadsföringsförbud.¹⁶

Andra länder med liknande utveckling är Nya Zeeland och Australien.¹⁷ Dessa länder har dock ingen historik av varken användning av eller tydlig beskattning av mindre farliga nikotinsubstitut. De har därför varit tvingade att höja cigarettskatterna till de högsta i världen för att minska rökningen och få befolkningen att välja andra

¹² David J. Nutt, Lawrence D. Phillips, David Balfour, H. Valerie Curran, Martin Dockrell, Jonathan Foulds, Karl Fagerstrom, Kgosi Letlape, Anders Milton, Riccardo Polosa, John Ramsey, David Sweanor; Estimating the Harms of Nicotine-Containing Products Using the MCDA Approach. Eur Addict Res 1 September 2014; 20 (5): 218–225.

¹³ Janssen F, El Gewily S, Bardoutsos A. Tob Control 2021;30:523–529.

¹⁴ Folkhälsomyndigheten (2024). Nationella folkhälsoenkäten – Hälsa på lika villkor.

¹⁵ Sundén, D. (2025). The race towards a smoke-free society.

¹⁶ Sundén, D. (2025). Fighting smoking with alternative nicotine products.

¹⁷ Sundén, D. (2025). The race towards a smoke-free society.

nikotinprodukter. Priset på cigaretter är i båda länderna cirka fyra gånger högre än i Sverige.

- B.4 En gemensam lagstiftning för samtliga nikotinprodukter skapar en grund för medlemsstaterna att själva välja väg.** Många EU-länder har bara något lägre punktskatter på cigaretter än Sverige, men samtidigt flera gånger så höga andelar rökare, exempelvis Ungern. Samtidigt finns länder med både högre skatter och fler rökrelaterade regleringar än Sverige, men med betydligt mycket högre andel rökare, exempelvis Irland. Betydelsen av nikotinsubstitut, framförallt snuset, för att bekämpa rökningen går därför inte att förneka.

EU bör därför med en gemensam lagstiftning för samtliga nikotinprodukter skapa en möjlighet för medlemsstaterna att själva välja hur de vill bekämpa rökningen – genom en nikotinpreventiv politik med höga skatter på alla nikotinprodukter eller genom en skademinimerande politik med Sverige som förebild.

Ett gemensamt direktiv kan skapa en sådan grund. Men lagstiftningen måste samtidigt tydliggöra betydelsen av skadeskillnader, skadeproportionelig beskattning och en öppen marknad för skademinimerande nikotinsubstitut.

- B.5 Mot ovanstående bör regleringen nikotinprodukter samordnas inom en gemensam lagstiftning inom EU.**

C) **Haypp Group avstyrker Europeiska kommissionens förslag om harmoniserade minimiskattesatser för nikotinportioner, tuggtobak, e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter.**

Skälen till Haypp Groups ställningstagande är följande:

C.1 **Nikotinportioner, tuggtobak, e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter är betydligt mycket mindre skadliga än rökning.** Av samtliga tobaks- och nikotinprodukter är de som förbränns även de i särklass mest skadliga. Uppskattningar visar att nikotin som tas oralt är mindre än fem procent så skadligt som cigaretter.¹⁸

C.2 **Nikotinportioner, tuggtobak, e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter kan bidra till att kraftigt minska skadorna från rökning.** Nikotinprodukter utgör substitut till varandra. Exempelvis har tillgången till snus i Sverige inneburit en möjlighet för svenskar att välja bort cigaretterna. En möjlighet som inte delats av resten av EU:s befolkning där snus varit förbjudet. Under det senaste decenniet har dessutom svenska kvinnor i allt större utsträckning valt att använda nikotinportioner istället för att röka. Mer än var femte av Haypps kunder uppger att de slutat röka med hjälp av snus eller nikotinportioner.

Konsekvensen av den goda tillgången på nikotinsubstitut i Sverige är att andelen rökare i Sverige är den lägsta inom EU och även den lägsta jämfört med liknande länder utanför EU. Andelen rökare bland både män och kvinnor närmar sig nu EU:s mål om en rökfri befolkning på mindre än fem procent rökare - andelen dagligrökare bland svenska män var 5,2 procent 2023 och 6,1 procent bland svenska kvinnor. Tillgången till mindre skadliga nikotinprodukter har inneburit att de yngre generationerna har kunnat klassas som rökfria sedan 2018.¹⁹

Konsekvenserna av Sveriges färre antal rökare återspeglas även i olika mått på folkhälsa. Detta gäller i synnerhet för svenska män som under lång tid har haft möjlighet att välja snus istället för cigaretter. Exempelvis är antalet svenska män som dör i lungcancer det i särklass lägsta i hela EU - i Sverige dör 34 män per 100 000 i åldern 35+. Detta är mindre än hälften av genomsnittet i EU på 76 män. I Finland, som har näst lägst antal döda män i lungcancer, dör 55 män per 100 000.²⁰

Beräkningar visar att om männen i EU haft tillgång till och använt nikotinsubstitut på samma sätt som svenska män skulle upp till 150 000 förtida rökorsakade dödsfall bland männen kunnat undvikas årligen. Om länderna även tidigt anammat Sveriges högre punktskatter skulle ytterligare 65 000 förtida dödsfall kunna undvikas varje år.²¹

C.3 **Alternativ till cigaretter är nödvändigt för att snabbt kunna minska rökningen inom EU.** För att överhuvudtaget kunna minska rökningen inom EU måste priset på cigaretter stiga snabbt. Med högre priser faller efterfrågan och konsumtionen.

Högre priser är nödvändigt, men inte tillräckligt. För att motivera rökare att sluta röka i så snabb takt som krävs måste rökarna ha tillgång till prisvärda nikotinalternativ som de kan byta till.

Utvecklingen av andelen dagligrökare i EU och Nya Zeelands visas i figur 2 tillsammans med en prognos framöver. Cirka 15,9 procent av Nyzeeländarna rökte 2014 och andelen föll till 6,8 procent 2023. Givet minskningstakten under det senaste decenniet kommer Nya Zeeland vara rökfritt inom det närmaste året.

Orsakerna till den dramatiska minskningen är kraftiga skattehöjningar och en väl fungerande marknad med ett stort utbud av prisvärda e-cigaretter med bland annat olika smaker. Under den senaste tioårsperioden har andelen som använder vape

¹⁸ David J. Nutt, Lawrence D. Phillips, David Balfour, H. Valerie Curran, Martin Dockrell, Jonathan Foulds, Karl Fagerstrom, Kgosi Letlape, Anders Milton, Riccardo Polosa, John Ramsey, David Sweanor; Estimating the Harms of Nicotine-Containing Products Using the MCDA Approach. Eur Addict Res 1 September 2014; 20 (5): 218–225.

¹⁹ Sundén, D. (2025). The race towards a smoke-free society.

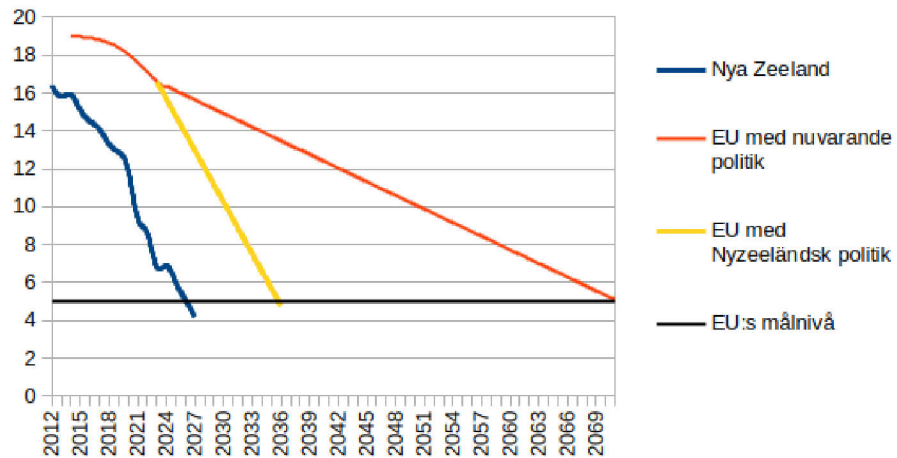
²⁰ https://doi.org/10.2908/HLTH_CD_ASDR2.

²¹ Sundén, D. (2025). Fighting smoking with alternative nicotine products.

ökat med nio procentenheter, vilket motsvarar i princip hela nedgången i andelen rökare.

Figur 2. Vägen mot en rökfri befolkning inom EU

Procentuell andel dagligrökare

Andelen dagligrökare inom EU är idag densamma som i Nya Zeeland för tio år sedan. Men givet den historiska minskningstakten inom EU, som bygger på EU:s nuvarande tobakspolitik, kan målet om mindre än fem procent rökare inte nås förrän efter 2070.

Om alla EU:s medlemsländer omgående anammar den Nya Zeelandska tobakspolitiken kan EU nå färre än fem procent rökare kring 2036. Detta innebär att skatterna höjs så att priset på cigaretter över tid ökar till 24 euro per paket (dagens prisnivå i Nya Zeeland). Dessutom måste de europeiska rökarna ha tillgång till en stor variation av mindre skadliga nikotinsubstitut. Här måste ingå ett brett utbud av olika typer av e-cigaretter och nikotinportioner vad gäller exempelvis olika smaker. Detta för att så många rökare som möjligt ska kunna hitta en passande nikotinprodukt att byta till.

C.4 Den föreslagna skattemodellen är orimlig och motverkar sitt syfte. De olika nikotinprodukter som EU vill reglera är substitut till varandra. Samtidigt har de helt olika effekter på användarnas hälsa. En given utgångspunkt är därför att skattemodellen utgår från produkternas relativa skadlighet för att bestämma skattesatsernas minsta storlek. Mer skadliga produkter bör beskattas högre än mindre skadliga för att uppmuntra konsumenterna att välja mindre skadliga alternativ. EU:s förslag på minimiskattesatser för nikotinportioner, tuggtobak, e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter är därför orimligt.

Förslaget innebär istället att skadliga och mindre skadliga produkter mer eller mindre likställs ur ett ekonomiskt perspektiv. Detta nollställer de ekonomiska drivkrafterna att välja mindre skadliga alternativ. Den föreslagna skattemodellen motverkar därför sitt eget syfte att minska rökningen.

EU:s förslag förlamar dessutom den nuvarande svenska framgångsrika tobakspolitiken. I dagsläget balanseras de svenska punktskatterna på nikotinprodukter för att det alltid ska finnas ekonomiskt mer fördelaktigt nikotinalternativ till cigaretter och rökning.

I och med att både yngre och kvinnor i högre grad än män använder sig av nikotinportioner kommer dessa grupper att drabbas hårt om EU:s förslag blir lagstiftning. Detta dels på grund av att de höga skatterna drabbar grupperna ekonomiskt, dels på grund av det inte längre är ekonomiskt motiverat att använda mindre skadliga nikotinprodukter i jämförelse med att röka. Risken är därför att de personer som valt bort cigaretter och istället använder mindre skadliga nikotinprodukter börjar röka igen. För Sveriges del innebär EU:s förslaget därför ett hot mot den svenska folkhälsan, i synnerhet bland yngre och kvinnor.

- C.5 En harmonisering inom EU av minimiskatterna på nikotinportioner, tuggtobak, e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter är inte nödvändigt.** Syftet med att harmonisera miniminivån på punktskatterna för cigaretter, cigariller, cigarrer och röktdobak inom EU är att förmå medlemslånderna att höja skatterna så pass mycket för att målet om en rökfri befolkning överhuvud taget ska kunna nås 2040.

Nikotinportioner, tuggtobak, e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter är dock mångdubbelt mindre skadliga. Skattesatserna på dessa produkter bör därför sättas lågt. Låga skattesatser medför dessutom att prispåverkan dessutom blir låg. Detta i synnerhet om samtliga lånder uppråthåller principen att punktskatterna bör sättas i relation produkternas skadeverkningar. Med små prisskillnader mellan medlemslånderna blir de ekonomiska drivkrafterna till grånshandel och smuggling obefintliga till låga. Det finns därför ingen anledning att harmonisera skattesatserna på nikotinportioner, tuggtobak, e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter.

Vissa EU-lånder har uttryckt att de vill bekämpa all typ av nikotinanvändning genom förbud eller höga skatter. Om skatterna inte harmoniseras har dessa lånder fortsatt friheten att anpassa sina skattesatser för att nå sina folkhälsopolitiska mål. Detta samtidigt som de lånder som vill använda differentierade nikotinskatte för att bekämpa rökningen kan fortsätta att göra så.

- C.6 Den föreslagna modellen riskerar att medlemsstaterna går miste om stora skatteintåkte.** Med den föreslagna skattemodellen begrånas råkarnas valmåligheter till tre alternativ: att fortsätta röka och betala den högre skatten, att fortsätta röka och köpa smuggelcigarette eller att försöka sluta röka helt och hållet. Exakt hur råkarna skulle fördelas i dessa grupper om förslaget går igenom är okånt. Det fjårde alternativet, att sluta röka och börja använda mindre skadliga nikotinprodukter är för konsumenterna ointressant, eftersom skatten på dessa produkter föreslås sättas så högt i relation till cigarettskatten att det inte motiverar substitution. Konsekvensen är att alla eventuella extra skatteintåkte från det fjårde alternativet uteblir, dvs. skatte på nikotinportioner, e-vätskor mm.

Det finns även en stor risk att intåktarna från beskattningen av cigarette minskar när råkare i högre grad övergår till att köpa smuggelcigarette. En risk som skulle vara betydligt lägre om råkarna har tillgång till prisvärda nikotinalternativ.

Det finns även en betydande risk att nuvarande konsumenter av nikotinportioner och e-cigarette övergår till att köpa produkterna på den illegala marknaden. Detta eftersom skattehåjningen är så hög. Denna övergång till illegala produkter kan bli mer omfattande ån när Sverige höjde tobaksskatten 1997.

I värsta fall kan konsumenter av mindre skadliga produkter även återgå till att börja röka. Det eftersom många av dessa konsumenter har slutat röka med hjälp av nikotinportioner och e-cigarette.

- C.7 Mot ovanstående bakgrund bör minimiskatterna på nikotinportioner, tuggtobak, e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter inte harmoniseras inom EU.**

Markus Lindblad

Head of Legal & Regulatory Affairs

Haypp Group